СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 108. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 6-го червня 1944. No. 108. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 6, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КУ КЛАКС КЛЕН ПЕРЕСТАВ ІСНУВАТИ ЯК КРАЄВА ОРГАНІЗАЦІЯ

АТЛАНТА (Джорджія). — Осла́влений Ку Клакс Клен, що після першої світової війни повстав у південних стейтах як тайна організація для поширювання „правдивого американізму" і для поборювання впливів чужинних груп в Америці, розвязався як краєва організація і лише місцеві ґрупи будуть функціонувати незалежно. Такі інформації подає ґазета „Атланта Джорнал" на підставі розмови редакційного співробітника з головою організації клену, Джеймсом А. Калескатом. До розвязання прийшло ще 23. квітня на тайній конвенції Ку Клакс Клену. — Організація розрослася безпосередно після війни, а її притягаючою силою були тайні сходини членів, убраних в монаші каптурі й виставлювання прилюдно огненних хрестів, які часто горіли ночами. Тому, що організація ворожо виступала проти ніґрів і католиків, почала тратити популярність і навіть її головний будинок в Атланта купила католицька церква на катедру в 1938. р.

СОЦІЯЛІСТИ НАСТАНОВЛЯЮТЬ КАНДИДАТА НА ПРЕЗИДЕНТА.

РЕДИНҐ (Пенсилвенія). — На краєвій конвенції Соціялістичної Партії настановлено кандидатів на різні становища при виборах, що мають відбутися найближчої осени. Кандидатом на президента іменовано одноголосно Нормана Тамеса вже пятий раз зі черги. Кандидатом на віцепрезидента назначений Дарлинґтон Гупс з Рединґ. У своїй першій кандидатській промові після номінації Тамес скритикував обі великі краєві партії, закидаючи їм, що вони мають однакову програму як в заграничній так і у внутрішній політиці краю, хоч одна одній закидають фашизм та націоналізм. Від себе запропонував Тамес, щоб Соціялістична Партія розпочала „офензиву за мир".

ЮНІЯ З ПОНАД 16 МІЛІОНАМИ МАЄТКУ.

БОСТОН. — На річній конвенції Міжнародньої Юнії Кравців Жіночого Убрання виявлено вперше прилюдно маєток організації. Він виносить $16,183,-692. Упродовж останніх 4 роки збільшила свій маєток на $9,330,275, а число членів злосло з 65,000 на 305,000. Юнія має бюра в своїм власнім будинку під ч. 1770 Бродвей, в місті Ню Йорку, в котрім юнія інвестувала $510,000.

ПОКАРАЛИ 272 ЛІКАРІВ ЗА РЕКІТ.

НЮ ЙОРК. — Промисловий стейтовий комишенер Едворд Корзі покарав 272 лікарів з дільниці Бруклина за неправдиві повідомлювання недуг для робітників, які побирають нагороду на підставі закону про компензацію. Комишенер ствердив на підставі переведеного слідства, що лікарі побирали окрему плату від робітників, котрим вони помагали відновлювати претенсії до нагороди за нещасливі випадки при роботі. Доплати бували від $1 і доходили до $1,127. Комишенер відобрав лікарський дозвіл 9 лікарям, а суспендував на протяг часу від 1 місяця до 2 літ 263 лікарів. Із слідства виявляється, що рекіт поширений не лише в Брукліні, але й в інших дільницях міста і кара накладена на 272 лікарів є першою осторогою проти загально поширеної нечесної практики лікарів в справах компензації.

ПРОЄКТ РАДИ ДЛЯ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

ГАВЕФОРД (Пенсилвенія). — Створення постійної незалежної Ради Краєвої Оборони, складеної з представників усіх ділянок уряду, що ведуть американську закордонну політику, домагається бувший амбасадор до Бельгії й Бразилії Гю Гібсон у у своїй промові на закінченню шкільного року в Гавефорд Каледж. Гібсон ствердив, що наша закордонна політика потребує перебудови, а його мотиви до цього такі: „Коли ми зведемо відповідальних представників народу взяти участь в укладанню закордонної політики, то ми вернемося хоч вчасти до духа нашої конституції. Конституція передбачує не лише пораду, але потвердження важних рішень". Гібсон цей той дипльомат, що на спілку з бувшим президентом Гербертом Ґувером написав книжку „Проблеми Тривалого Миру". Він має 25 літ практики в дипльоматії.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНИЖКИ ПОДАТКІВ ПО ВІЙНІ.

ВАШИНГТОН. — „Продовжування теперішної системи високого оподаткування до післявоєнних часів може принести заломання суспільного американського політичного ладу" — таку опінію висловила Федеральна Фінансова Комісія Торговельної Палати Злучених Держав. Комісія візвала конґрес, щоб він спонукав уряд до драстичного зменшення федеральних видатків вже тепер, щоб підготовити менші податки по війні.

Америка пропонує створення ради для розділу світової нафти

ВАШИНҐТОН. — Недалека конференція між Злученими Державами й Англією сконцентрує свою увагу на американський плян створення світової нафтової ради, в якій малиб узяти участь ті держави, які продукують нафту. Рада малаб розділити нафту між усі держави світу відповідно до їх потреб. Досі звісно, що Англія вповні погоджується на американські засади.

ПОСВЯЧЕННЯ БУДИНКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦІЛОДЕННОЇ ШКОЛИ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — В неділю 4. червня в год. 4. сполудня відбулося посвячення будинку цілоденної української школи при українсько-католицькій церкві св. Юрія. Шкільний будинок це знаний будинок Українського Народного Дому під ч. 217-219 Іст при Іст 6. вулиці. Його відновлено знадвору і всередині і перемінено мітинґові салі на шкільні. Кляси уладжено зовсім модерно, і вставлено лавки найновішої системи. Побіч шкільного будинку при 6. вул. на розі Гол плейз докуплено два доми й одну будівельну площу, доми повалено і все місце приладжено на забавову площу для шкільних дітей. Школу ведуть СС. Василіянки. — Посвячення довершив серед 3,000-ного здвигу народу з Ню Йорку й околиці після молебня на шкільнім майдані Преосвящений Кир Амвроз Сенишин, при співучасти дієцезального вікарія о. Антона Лотовича, канцлера о. Филемона Тарнавського, протоігумена Чину Св. В. В. о. Венямина Бараника з Канади і місцевого та околичного духовенства. Проповідь виголосив парох церкви й організатор діла о. ігумен Максим Марків. Грала банда церкви під проводом дівчинки диригентки, і співав хор під управою гр. Т. Онуфрика. З нагоди свята видано відповідну книжку із статтями про історію та вагу школи.

СЕНАТОР ДЕЙВИС НА УКРАЇНСЬКІМ ЮВИЛЕЙНІМ СВЯТІ

ЧЕСТЕР (Пенсилвенія). (Вл. кор.). — На святі 15-літнього ювилею Українського Народного Дому виголосив пів-годинну промову федеральний сенатор стейту Джеймс Дж. Дейвис, після чого вручили йому організатори свята історію України М. Грушевського в англійскім перекладі. Основникови Народного Добу о. д-ру В. Клодницькому вручили 100-доляровий бонд. По українськи промовляли: пані О. Лотоцька, майор М. Дармограй і гол. касієр У. Н. С. Роман Слободян. На святі, полученім із спаленням морґеджу явилося багато своїх і чужих гостей.

Папа за мир й проти повної перемоги

ЛОНДОН. — Папі Пій заявив в промові перед колеґією кардиналів свою надію на близький мир, котрий одначе має наступити без повної перемоги й повного знищення ворога.

Папа заявив теж, що ті, котрі не признають провідної ролі папства в християнському світі, іґнорують і зле пояснюють глибоке значіння папського першенства. Папські слова видно відносилися до недавних виступів російського патріярха й архиєпископа Йорку з англіканської церкви.

БОЛГАРСЬКИЙ КУКЛОВИЙ УРЯД СПІШИТЬ НА ДОПОМОГУ ВІСІ

БЕРН. — Реєнційна рада Болґарії під зверхністю націстичного ставленника премієра Баґріяна почала горячкову роботу коло переведення в життя всяких акцій, диктованих націстичною командою.

ГОЛОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПАЛАТИ В МОСКВІ

МОСКА. — Ерик Джанстон, президент Торговельної Палати Злучених Держав, виступив тут зараз по своїм приїзді в советський союз на бенкеті, влаштованім у його честь, зо замітною промовою. Сказав він відкрито приявним на бенкеті високим советським урядовцям з советського комісаріяту торговлі, заграничних справ і війни, що приязнь між Злученими Державами й советським союзом може спиратися тільки на ясному зрозумінню одного союзника другим. Він заявив, що Америка стоїть на зовсім відміннім ідеольоґічнім становищи, що в справах економії вона є за приватну ініціятиву, а не за державу, за індивідуалізм, а не за колективізм.

Він представив себе як капіталіста, що наймає 2,000 робітників. Ці робітники мають юнію, з котрою він пертрактує про умовини праці. Америка признає юнії й вона має в юніях коло 13 міліонів робітників. Одначе ці робітники підчас виборів не йдуть за соціялістичними засадами; при недавних розпитах, до якої кляси вони належать, вони відповіли, що до середньої. Отже в Америці нема клясово свідомого пролетаріяту. Через те американські комуністи тратять надармо свій час і зусилля, стараючися наслідувати в Америці Росію. Вони роблять більше клопоту юніям, ніж капіталістам.

„ПРАВДА" НАЗИВАЄ ПОЛЬСЬКИЙ КОНҐРЕС ФАШИСТІВСЬКИМ

МОСКВА. — „Правда", орґан комуністичної партії, назвала Польсько-Американський Конґрес, що відбувся в Бофалі, Ню Йорк, комедією польських фашистів. Мовляв, конґрес взивав президента Рузвелта підперти польський народ у його бажанню „активного військового проводу".

„Правда" каже, що „нема надії на поправу з боку польської аґенції Гітлера".

ОДНА З ПОСТІЙНИХ СЦЕН ЦЕЇ ВІЙНИ. Американські піхотинці переходять з кораблів на побережжя під обстрілом ворога. Сцена знята підчас добування одного з дальших постів на дорозі до Токія, тим разом коло Сармів, на голяндській Новій Ґвінеї.

РИМ У РУКАХ АЛІЯНТІВ

НЕАПОЛЬ. — Пята аліянтська армія, зложена головно з американців, вийшла в неділю вечором у Рим. Відділи восьмої армії ввійшли дещо пізніще з іншого боку. У цей спосіб у руках Аліянтів найшлася перша европейська столиця великого значення.

По входи до Риму, аліянтські війська переконалися, що місто остало майже все ненарушене. Тільки залізничі двірці були розбиті аліянтськими бомбардуваннями з повітря. Деякі части міста, як каже Канадійська Радіова Корпорація, були ограблені відступаючими з міста німцями.

Вступаючі в місто американці й британці поступали просто по пятах відступаючого ворога. Аліянтські війська в місті зовсім не задержуються; вони оставляють стільки вояків, кілько треба для удержання порядку й знищення оставлених ворогом гнізд, а решта йде далі в погоню за ворогом, що відступає на північ від Риму, як здається, на нові укріплені позиції.

АЛІЯНТСЬКА ПРОКЛЯМАЦІЯ ДО РИМЛЯН.

Доперва втративши Рим, німецька головна команда подала радіом комунікат, що вона предложила була Аліянтам умовини признати Рим відкритим, себто неборонене́м. містом.

Перед самим вступленням до Риму, британський ґенерал Александер, командант наступаючих військ, видав до мешканців Риму радіовий заклик, у котрім запевнив їх, що аліянтські війська, котрі збираються заняти Рим, мають на цілі тільки знищити спільного ворога, німців і фашистів. Він закликав далі римлян запобігати знищенню міста. Він казав їм приглядатися де ворог закладає міни й подати про це негайно вісти вступаючим у місто аліянтським патрулям. Він закликав їх сховати перед ворогом припаси живи. Радив не товпитися по вулицях і площах, давати вільний перехід аліянтським арміям, ... їм теж далі проводити свої щоденні заняття.

З донесень видно, що мешканці Риму не здержувалися одначе від оваційних привитань аліянтських військ, вступаючих у Рим. Кажуть, що перед вступленням Аліянтів у Рим у місті противники фашистів звели завзяті бої з прихильниками фашизму.

У Лондоні загально підносять не тільки духове, але й стратеґічне значіння добуття Риму. Військові знавці підчеркують, що добуття Риму є одною з найбільших аліянтських перемог цеї війни, одначе повне значення його буде сповнене тоді, як Аліянти потраплять повести погоню за відступаючим ворогом та розбить до решти його здеморалізовані невдачою сили.

РОСІЯ ПРИЗНАЄ АЛІЯНТАМ ЛЕТУНСЬКІ БАЗИ.

ЛОНДОН. — Американські великі бомбовики, що вилетіли з баз в Англії й Італії, та бомбардували різні обєкти в Німеччині й окупованих нею краях, осіли в пятницю вперше на території советського союзу.

Там вони мали запастися топливом і амуніцією й вертатися на свої бази, бомбардуючи ворога по дорозі. У цей спосіб вони почали нову стадію повітряного воювання, завдяки якому вони будуть могли досягнути різні обєкти, положені далеко на сході, котрих давніше не можна було досягнути важкими бомбовиками через велике віддалення.

Де саме лежить нове летнище в советському союзі, Аліянти покищо держать у тайні. Вороже радіо, подаючи вістку про цю інновацію в тактиці Аліянтів, каже, що нова база аліянтських летунів находиться на советській Україні.

НІМЕЦЬКІ ПАРАШУТОВІ ВІЙСЬКА МАЛОЩО НЕ ПІЙМАЛИ ТІТА.

БАРІ. — Німецькі парашутові війська, посилені німецькою піхотою, перевезеною „ґлайдерами" (безмоторовими літаками), злетіли на головну кватиру провідника югославських партизанів, маршала Тіта, і захопили її в свої руки. Мали видно на цілі захопити в ній самого Тіта, але цей потрапив утекти. З ним утік щасливо майор Рендолф Черчіл, син британського премієра, та цілий штаб аліянтських офіцирів, що находився при маршалі Тіті для звязку з аліянтськими військами.

Зараз по своїй утечі маршал Тіто видав заклик до сербів не йти на нові німецькі заходи мобілізувати сербів проти югославської партизанської армії. Ґенерал Міхайлович, начальник сербських повстанців, видав заклик до аліянтських газетярів відвідати його й переконатися, по чиїм боці він воює.

ПОЧИНАЮТЬ НАНОВО ОФЕНЗИВУ НА БІАКУ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА НОВІЙ ҐВІНЕЇ. — Американські сили на острові Біаку ведуть далі свої наступи на три японські аеродроми, котрі покищо являються їх головними обєктами. Вони посунулися рівночасно двома дорогами: здовж гірського хребта серединою острова й здовж побережжя. Американські летуни вдарили на вороже летнище й в рейдах знищили 30 ворожих літаків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Уже плянують третю війну

Знаменний образ умового помішання в провідних кругах Німеччини дає „Асошейтид Прес" своїм лондонським донесенням з 31. травня 1944. року про нове число німецької газети „Нойесте Нахріхтен". Ще не скінчилася теперішня всесвітня різня, а тут вже є люди, — до того люди, які ще й мають претенсії на провід великого народу, — які вже тепер думають, якби то почати нову війну, в ній направити помилки, пороблені ними в другій війні, та добути наконець те, чого їм через ті помилки не вдалося добути.

Такі здавалося би неймовірні речі пише справді чорним по білому націстичний орган, що виходить у самій „колисці нацизму" Мінхені. Розглянувши німецькі аспірації опанувати світ, він каже, що Німеччині не вдалося добитися їх здійснення через те, що Німеччина не мала морської сили для знищення ворогів. Цими ворогами Німеччини на морю часопис називає Англію й Америку. Німеччина, мовляв, не замогла своїх противників, бо вона не мала фльоти, яка моглаб дати собі раду з обєднаною силою Англії й Америки. З таких виводів часопис робить „природний" висновок: Німеччині треба тепер добитися такого мира, аби вона вспіла зараз розбудувати фльоту, яка далаб собі раду з обєднаною силою Англії й Америки. Як це станеться, як Німеччина таку силу розбудує, вона захопить Британію, розібє британську імперію, заставить Америку здатися на ласку і неласку Німеччини, а тоді Німеччина запанує вже неподільним паном над цілим світом.

Такі аспірації видай здавна ворушилися в німецькій душі. Треба було одначе аж нацизму, аби вони опанували німецькою душею так, щоби про це явно писати гейби про якусь звичайну або й почесну справу. Повне умове помішання видно з того, що першим наслідком такої отвертости буде очевидно ще більше завзяття збоку Англії й Америки довести цю війну до переможного кінця й по ній завести такий мир, аби Німеччина не могла не тільки розбудувати морську силу, рівну Англії й Америці, але навіть морську силу, рівну котрійнебудь з них.

Безглуздість тої статті видно вже з того, що в ній певно і найтупійший німець вичитає песимістичну ноту щодо висліду теперішньої війни. Бож пощо властиво мав би писати націстичний орган про певну перемогу аж у третій світовій війні, якби він не припускав, що німці вже програють другу світову війну? Тут і сліпому ясно, що третьою світовою війною потішатися може хиба той, що вже згори знає, що теперішньої війни йому не виграти.

Чи це шляхи Вашингтона і Линколна?

Шануємо релігійні, патріотичні чи які інші глибокі почування кожної людини і кожного народу. І в такий самий спосіб відносимось теж і до тих, з якими ми часто не погоджуємось, коли іде про американські справи, чи такі, що поза Америкою, а теж нас глибоко обходять, а між якими на першому місці стоїть справа України і доля українського народу.

В такому розумінню відносимось теж і до американських поляків, зокрема до їхнього бажання допомоги польському народови визволитись спід німецького ярма та відбудувати вільну і незалежну Польщу. І якщоб тільки йшло про те визволення, то кожний з нас мав би тільки пошану до американських поляків за те, що вони зїхались у такому великому числі на Конгрес Американської Польонії до Бофало, на якому мали виявити свій американський патріотизм і своє привязання до поневоленого польського народу в Европі, з якого вони вийшли.

Але чи так було? Чи американські поляки виявили те все на своїм конгресі в Бофало в такий спосіб, щоб заважувало американське розуміння ідеалу свободи і патріотизму? Бо, як виходить, саме те вони бажали виявити.

Думаємо, що зовсім ні. Навпаки, вони виявили цілковите нерозуміння американського духа свободи і американських ідеалів, бо покликувались у своїм святочнім приреченню на „Бога Вашингтона" і на „Бога Линколна", а заразом ставили домагання відбудови Польщі в старих її границях, себто з насильним поновним прилучуванням мілїонів тих непольських народів, що їх Польща гнобила і силою підбила, та які не хотіли і не хочуть оставати під Польщею.

Бо чи Вашингтон чи Линколн далиб згоду на ось такі домагання?

Деж міг би Вашингтон віддавати якийсь нарід під чуже володіння і насильство, коли він сам повів війну проти своїх рідних братів, щоби добути для Злучених Держав повну свободу і незалежність? Де можна ставити в одному ряді Линколна і насильство та грубу силу, яких вживала Польща, як загарбувала українські землі?

І як можна просити Бога, щоб таке насильство далі продовжувалось! Та як взагалі віруюча людина може мішати Бога в оте політичне крутійство, в ті історичні фальші, чи в ту низьку жадобу жити коштом чужих земель і трудом та мучеництвом чужих народів?

Американські поляки, якщо беруться ось так перекручувати американські ідеали і злучувати ідеальні американські постаті Вашингтона та Линколна з своєю вузькою і шовіністичною політикою, роблять велику кривду Америці, в якій живуть і якої ідеали повинні розуміти і шанувати. Вашингтон і Линколн такі далекі від польської пропаганди в справі давних границь Польщі, як сонце від землі. Домагання ось тих границь для Польщі це не американізм, а старокраєвий польський шовінізм і старокраєва польська сліпота, якої як бачимо, не можуть позбутись теж і американські поляки.

Микола Чубатий.

Релігія політичним козирем в руках безбожників

I.

По крівавих релігійних війнах в Европі в 17-тім століттї поширилася в світі релігійна толеранція. При кінці 18-го та в 19-тім століттї панувало загальне переконання, що релігійна справа не стане вже більше предметом політичних потягнень у світовій політиці. Правда ще тільки в одній царській Росії офіційна релігія, російське синодальне православіє, було поважним чинником внутрішної а навіть заграничної російської політики, одначе поза Росією справа релігії вважалася за таку, до якої цілком природно повинно стосуватися толеранцію, а справа віри це до певної міри справа приватного переконання поодинокої людини, в яку держава не вмішується.

Большевицьке безбожництво проти всякої релігії.

Доперва по вибусі російської революції большевики видвигнули наново справу релігії та піднесли до ролі політичного чинника. Вони поставили собі ясну ціль — активну боротьбу з релігією, як з остоєю консерватизму мас та її привязання до старого порядку. Клич — „релігія це опій народу" став немов одною із головних напрямних комуністичної політики по всему світі. В самих же Совєтах зачалася чинна боротьба проти релігії, яку вів Союз Безбожників, ведений тов. Ярославським. Активне безбожництво стало конечною вимогою членства комуністичної партії, а навіть професійних союзів.

Союз безбожників переводив обдумані пляни ліквідації релігії серед мас. До цеї цілі послугувався школою, клюбами, пресою та кампаніями в часі християнських свят, особливо Різдва та Великодня. Дикі процесії безбожників з куклами Христа, Пречистої та Святих перетягали вулицями, затримувалися перед церквами та безбожницькими провокаційними видовищами провокували застрашені маси вірних, що ще вперто ходили до останних заціліли церков.

А тих церков ставало щораз менше. Вистарчала ухвала якогось там мітінгу, щоб церкву зліквідувати і це ставалося найчастіше посередно.

Влада йшла все таким рішенням мітінгів на руку та обкладала церкви такими великанськими податками, що церква з купкою незастрашених ще вірних, здебільша так званих „лишенців", не могла заплатити того податку, церкву забирала громада і віддавала на клюби чи театри.

Матеріяльний стан церков був прямо мізерний, бо при церквах офіціяльно осталися такі, що не були звязані з совєтським урядом; тому відважилися на таке ризико, як стати церковником. Совєти завели навіть окрему групу горожан, так званих лишенців, до яких належали духовні, бувші поміщики, що пережили перший буревій революції та царські урядовці. Ці люди, поличені поза скобками організованого громадянства (звідси лишенці), не мали права голосовання, не мали права належати до робітничих юній, а тим самим і права діставати приділ поживи, тощо. Річ природна, що такі вірні не багато могли помогти церквам своїми жертвами, тому матеріяльний стан церков та духовенства був прямо страшний. Сільські духовники жили як правдиві викидки громадянства, найчастіше є трупарями на цвинтарях, де за винагородою уділяли святих тайн та ховали мерців.

Товариш Ярославський кілька разів заповідав цілковиту ліквідацію релігії в Совєтах, але якось її зліквідувати було годі. Відомі історичні монастирі, як на приклад Печерську Лавру в Києві, замінили большевики на музей культів, що надії були музеями безбожництва. Вони мали на цілі доказувати як церква ошукувала цілими століттями вірних; відповідно уміщені тенденційні написи з великанським написом при вході: Релігія це опій народу — мали доповняти тенденцію музеїв культів.

Націзм проти християнства.

Як комунізм, опираючися на фільософічній засаді історичного матеріялу, перечив всяку релігію взагалі, німецький націонал-соціялізм або націзм з християнської, духової та понаднаціональної релігії німців хотів зробити релігію національну, себто якусь чисто німецьку релігію. Християнство як понадрасова релігія не підходила до націстичного розуміння „вищої" німецької раси та „нижчих" не-німецьких рас, з яких жидівська мала би бути, по їх розумінню, найнижчою. А відомо, що християнська релігія вийшла з жидівства; Христос по національности був прецінь жидом. Святе Письмо це твір жидівських авторів. Отже зачалася спершу тиха, а потім щораз виразніша боротьба нацизму з християнством. На місце християнської „напів жидівської віри", бажали націсти поставити віру на сто відсотків німецьку: тверду воєвничу, що не знає милосердя та любови ближнього, тільки віру в бога війни. Такою буде віра поганська старих германців, предків німців — віра Вотана, бога війни; тому серед членів націстичної партії почалося ширити нове німецьке поганство або неопоганство. Представником такого ортодоксійного нацизму є Розенберг, райхскомісар для просторів добутих на Совєтах, автор кількох творів, що узасаднюють науку нацизму про раси татеж і про німецьку віру.

Проте розпочати аж на широкі розміри закроєну боротьбу проти релігії, як большевики в Росії, нацисти не відважилися зогляду на сильні католицькі й протестантські організації в Німеччині. Одначе виховання молоді пішло по лінії неопоганства, що доводило до конфліктів поміж родичами та церквою і націстівською владою. Ліквідації улягли всі католицькі школи від найвищих до найнижчих, замкнули всі католицькі організації, не тільки політичні, але також культурні. Працю церкви обмежили до чисто церковних функцій, що не виходили поза захристію.

Неопоганство ортодоксійних нацистів найшло своє повне приміщення, на сто відсотків, в організаціях партії та її органах, передовсім в організації так званих СС (Штурм Штафете) та в поліції, в Гестапо. Члени тих організацій мусять складати присягу на національну віру, себто практично на безбожництво, бож ніхто нині не є такий наївний, щоб вірив у прастарого поганського Вотана. У щоденному життї ортодоксійні члени партії придержуються деяких ритуалів, як наприклад, поганського хрещення дітей, а радше надавання імени, поганських шлюбів, тощо.

В часі приходу до влади націстів в Німеччині найсильнішою по нацистах була комуністична партія, що нараховувала біля 5 мілїонів членів. Націсти потребували людей до поліції та до своїх безбожницьких Штурм Штафет. Тільки безбожників найти межи німцями годі було, тому ці дві націстичні установи, так страшно записані в історії новочасної Европи, нині зложені, кажуть, на 50 відсотків з бувших комуністів.

(Кінець буде).

„ЗА СТАЛІНА!"

У. Щ. Вісті передрукували вірш П. Тичини „Він не сказав ні слова", в якому величається совєтського вояка-героя, що не зважаючи на нацистівські тортури, відрізування пальців, відрубування ніг і т. п., не зрадив ніякої військової тайни, що її пробували від нього добути. Вмираючи весь у крові й болях він чує тільки як лунає „За Сталіна!"... І сниться йому в часі, як біль пекучий не вгава, його рідна мати, як до нього промовляє „Ой синку любий одпочинь" і співає... І знов „За Сталіна" кругом лунає.

Колись пробували описувати, як то гинув „вірний русин" — за „цісаря", чи як гинули за „батюшку царя", а тепер співають інакше...

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На видавництво журналу Конгресового Комітету зложили по $100: Семен Угорчак з Ню Йорку, Н. Й., Іван Штогрин з Ньюарку, Н. Дж., і Н. Н. з Ню Йорку, Н. Й.

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Анна Карячук від Тов. св. Юрія з Філядельфії, Па., $10; Союз Українок, від. 47 з Філядельфії, Па., $5; Ювилейний Комітет Відділів У. Н. Союзу зо стейту Коннектикат з нагоди свята 50-ліття У. Н. Союзу $20.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ

ГОДИННИКИ

3)

— О, зверніть увагу на мою фільософію! Вона — найкраща, найглибша! О, прислухайтеся до моїх пісень, вони найсолодші на цілому світі! О, купуйте мої картини, ось де правдиве мистецтво, а решта ціла — підочого! О, читайте мої книжки — вони найрозумніші, найцікавіші!

— Я — найліпший на світі сировар. Я — найталановитший вожд. Я — найрозумніший державний діяч. Я — найбільший, найвидатніший поет. Я — найметкіший штукар. Я — найліпший редактор. Я — найбільший патріот. Ми — перша нація у світі. Ми — єдиний гарний нарід. Лише наша релігія єдина правдива.

На Бога! Як ми всі кричимо, у бубон і вихваляємо свій крам! І ніхто ані єдиному нашому слову не йме віри й люди питають один одного: Якби то нам довідатися, хто саме з цих голосистих хвальків справді найрозумніший над усіх і найбільший?

І відповідають один одному: Ні одного тут нема ні розумного, ні великого. Розумні й великі люди не тут — їм не личить бути серед цього збіговища шахраїв і крикунів. Люди, яких ви тут бачите, ніщо інше, як півні-хвальки. Хто з них над усіх голосніше й довше кричить, той певно більший і ліпший від усіх. Це єдине мірило їхньої вартости.

Щож нам лишається, як не кричати півнями? Адже хто з нас, з усіх голосніше і довший час кричить, себе вихваляючи на цій гробовій купі, яку ми називаємо світом, то й вище та краще над усіх.

Проте я відхилився від теми. Я хотів оповісти вам про наші годинники.

Набути один годинник було мрією моєї дружини. Ми обідали в Боґльсів, а Боґльс щойно купив годинник, за його виразом „вивдив" в Ессексі. Це в Боґльса звичайна манера висловлюватися. Він може стати перед стародавнім деревляним різбленим ліжком, що важить до трьох тон і сказати: „Так, непогана дрібничка. Я її знайшов у Голяндії". Начебто він її знайшов на дорозі і непомітно підніс так, щоб ніхто не бачив і засунув до парасолі.

Боґльс цілий час торочив нам про цей годинник. Це був славний, стародавній годинник, з тих годинників, що називають „прадідівськими". На стіп вісім заввишки, в різбленому дубового дерева футлярі. Голосне, басове урочисте чикання цього годинника було приємним супроводом до побідової балачки, надавало кімнаті особливий затишок і вартість.

Ми довгий час обмірковували його покупку і Боґльс оповідав, як йому подобається цей повільний поважний рух маятника і якто, коли він залишається на самоті з цим годинником у вечоровій тиші, має враження, начебто з ним розмовляє старий друг, оповідаючи йому про колишній час, коли й люди були інші, думали та жили інакше.

Цей годинник зробив на мою дружину величезне враження. По дорозі додому вона була задумлива й мовчазна, а коли ми входили до себе нагору, промовила до мене: „А чого б і нам не купити такий годинник? Це було подібне до старого друга, що про всіх нас турбується" — їй здавалося навіть, що він доглядає нашого малого.

Я мав одного чоловягу в Нортгемптоншірі, в якого інколи купував старі меблі тощо. Отож я звернувся до нього. Він зворотною поштою відповів, що він саме має те, що я потребую: (він завжди те має. Мені щодо цього щастило.) — надзвичайний стародавній годинник, якого йому вже давно не щастило дістати до своїх рук. Він долучив фотографію і пропонував, коли він мені сподобається, то він його доставить мені додому.

З фотографії та докладного опису, мені здавалося, що це саме те, чого ми хотіли, і я написав до нього: „надсилайте".

За три дні пізніше ми почули стук у наші двері. Певна річ, що таке бувало й раніше, але я оповідаю лише про те, що має відношення до годинника. Покоївка повідомила, що про мене вдолині питають два чоловіки, і я пішов до них.

Це були носії. Заглянувши до супровідуючого паперу, я пересвідчився, що мені надсилають годинник, і недбайливо сказав: „Ага, добре, несіть його нагору".

Носії заявили, що їм неприємно, бо вони не знають, як їм віднести його нагору.

Я зійшов цілком надолину і на другій площині сходів втиснуту клином вздовж площини скриню, до якої, за моєю думкою, сміливо міг влізти обеліск, відомий під назвою Клеопатрина голка.

Виявилося, що це саме і був мій годинник.

Я приніс сокиру та лом, винаймив ще людей і в пятьох ми працювали з півгодини, аж нарешті витягли його зі скрині, після чого на загальне задоволення інших мешканців на сходах знову відновився рух.

Після того ми внесли годинник нагору, склали його й я поставив його у куток в їдальні.

Спочатку він виявив нахил падати вперед і то падати на людей, але завдяки тому, що я не жалував цвяхів, гвинтів і дощечок, життя з ним в одній кімнаті знову стало можливе і безпечне. Але за той час я цілковито знесилився і обвязавши рани, пішов спати.

Серед ночі дружина мене пробудила — вона була збентежена, що годинник вибив тринацять і питала мене, як я гадаю, кому саме з близьких нам він віщує смерть.

Я відповів, що не знаю, але сподіюся, що сусідському псові.

Дружина мене впевняла, що вона має прочуття, що це помре наше немовлятко. Я як тільки вмів, намагався її заспокоїти, але не міг, аж поки нарешті вона досхочу не виплакалася й не заснула.

Цілий ранок я її переконував, що вона, певно помилилася, і вона врешті нагородила мене усмішкою. Та під вечір годинник знову вибив тринацять разів.

Всі її страхи знову відновилися. Тепер вона була переконана, що дитинці і мені загрожує смерть і що їй довелося залишатися бездітною вдовою. Я намагався це обернути в жарт, але вона образилася й ще більше засмутилася, запевнюючи, що я таксамо думаю, як і вона, але тільки удаю з себе легковажного, щоб заспокоїти її. Та вона старатиметься бути мужня.

Найбільш над усе вона лаяла Боґльса.

Вночі годинник знову ще раз відбив своє зловіще пророкування. На цей раз дружина рішила, що небезпека загрожує її тітці Мері і з її вигляду можна було припустити, що вона цьому скорилася. Проте вона жалкувалася, що я набув годинник і нарікала на мою пристрасть заповнювати помешкання всілякими невартними речами.

А годинник уже далі вибивав тринацять разів, пророкуючи смерть не тільки всім нашим своякам, але й сусідам.

Кілька місяців зчерги він ці-

(Продовження на ст. 3-тій)

Допомога Червоного Хреста в Росії і в Україні

Від вересня 1939 року Американський Червоний Хрест розпочав воєнну допомогову акцію цивільному населенню в 41 різних краінах. З різних причин не завше вдавалося подати такого розміру поміч, як хотів Американський Червоний Хрест, проте, скрізь де він працював, старався зробити все можливе, щоб подати поміч та затримати догляд над допомоговою діяльністю.

Завдяки тій допомозі чимало життя врятовано, сердець заспокоєно, страждання зменшено, відроджено надії в людських душах. Але в долярах і центах допомога, яка перейшла через Червоний Хрест від вересня 1939 р. для потерпівших у війні народів, виносить $97,180,196. З тої загальної суми $41,712,925 складається з фондів Червоного Хреста та річей, вироблених чи пожертвованих філіями Червоного Хреста; $1,033,113 дістав Червоний Хрест від інших установ та $54,434,158 з урядових фондів Злучених Держав Америки.

Що торкається Росії та України, Червоний Хрест подав на кінець квітня наступне:

З вибухом російсько-фінляндської війни в 1939 році Амер. Червоний Хрест запропонував свою поміч Союзови Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Ця пропозиція була відновлена у вересні 1941 року. Комісія Американського Червоного Хреста відїхала до Росії для вияснення потреб. Негайно потім почалась висилка допомогових засобів, головно медичних, шпитальних та хірургічних річей. На початку 1942 року Союз Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця звернувся з пильним проханням за одяг, головно для бездомних родин в Україні та для бідних сиріт в сиротинцях.

Не зважаючи на те, що медичні річи посилалися по „ленд-ліз", Америк. Червоний Хрест продовжував надалі посилати певного роду медичні засоби. Але останніми місяцями допомагав Червоний Хрест найбільше одягом, як для дітей так і для дорослих. Донесення наших представників вказують на те, що багато з того одягу було розпреділено в недавно визволених районах, особливо в Україні.

Молодечий Відділ Американського Червоного Хреста вислав в кінці 1943 року 25,000 пакунків з твердими цукерками' для російських дітей. Також в дорозі є 7,480 пар дитячих черевиків. В березні 1944 року Молодечий Відділ вислав 8,105 пакунків-даруників дітям Сталінграду.

Недавні посилки складалися з одягу та постільних річей для 110,000 сиріт, що знаходяться в сиротинцях на звільнених територіях, або коло них.

Допомога, що посилалась Росії, розпреділювалася відділами Союзу Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Американський Червоний Хрест утримував своїх двох представників в Росії, які мали загальний догляд за нашою допомоговою акцією. З їх донесень видно, що поверх 3,000,000 добровольців, працюючи в комітетах в різних частинах країни, помагали розпреділювати допомогу.

Видатки з фондів Червоного Хреста	$ 337,436.09
Вартість вироблених філіями та пожертвованих річей (не включаючи вартости річей закуплених урядом)	3,753,055.05
Урядом закуплено річей для допомоги на	16,629,788.01
Загальна сума допомоги, що перейшла через Американський Червоний Хрест	$20,720,279.15

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В НЮАРК, Н. ДЖ.

(Перший ряд зліва на право): Панни: Розалія Войтко, Стефанія Стасовська, Розалія Мельник, Анна Настюк, предс. Українського Відділу, Ф. Т. Комсток, екзекутивний директор Нюарської Філії (Чептер) Американського Червоного Хреста, Д. Р. Бентлі, касієрка цеї Нюарської Філії, Доріс Кузек, Гелена Гавриляк, Катерина Коваль, фін. секретар Українського Відділу А. Ч. Хреста. (Другий ряд): Пані: Марія Гладка, Текля Чирська, Варвара Максимич, рек. секр. У. В. А. Ч. Хреста, Катерина Хемич, голова продукції, Франя Дорошенко, секр. продукції, Марія Стахура. (Третий ряд): Гелена Машляк, Марія Настюк, касієрка продукції, Марія Третяк, Зофія Блажинська, Анна Ландяк, Марія Коваль, Марія Галко, Юлія Юревич. (Четвертий ряд): Катерина Роджіро, Марія Вітовська, Гелена Гонська, Христина Сурма, Анастазія Соколовська, Фена Пешевят, Марія Павлусь, Анна Сайкевич.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Трирічний ювилей праці Українського Відділу А. Ч. Хреста.

Дня 17. травня б. р. відбулися в Українській Централі спеціяльні збори: В той день Український Відділ Американського Червоного Хреста відсвяткував три роки свого істнування і здав звіт з своєї праці перед гістьми, що прибули з головного уряду Нюарської Філії (Чептеру) А. Ч. Хреста. А це містер Ф. Т. Комсток, екзекутивний директор, миссис Бентлі, секретарка, та інші. Та остання виголосила промову з подякою усім тим, що збирали жертви. Знов містер Комсток дякував всім, що були активними в нашім Відділі, себто тим, що приходили двічи в тиждень шити, чи тим, що цілий рік збирали гроші, чи підготовляли різні підприємства, говорили через радіо чи співали. Молоді дівчата, що належать до Відділу, підготовили і відіграли штуку „Ред Крос ан авр сайд", а тепер знов підготовляють нову програму на пізніше. За всю ту працю, каже містер Комсток, належиться найбільше признання, бо вона є на 100% працею А. Ч. Хреста. Щоб відзначити це признання, містер Комсток дав Відділови в нагороду від головного заряду два прапори: Американський і прапор А. Ч. Хреста.

Український Відділ уже дістав кілька відзначень за свою працю, а це означає, що українські жінки в Нюарку не є самолюбами, а працюють для загального добра і памятають за тих, що є далеко від нас, на різних полях боїв, захищаючи наш край і його ідеали. Наше сумління чисте, бо виконуємо те, що повинна робити кожна свідома українська жінка. А як настане спокій, то і ми будемо відпочивати разом з нашими синами, братами чи мужами, що повернуть щасливо з війни.

За уряд Українського Відділу А. Ч. Хреста в Нюарку: **Анна Настюк,** предсідниця; **К. Коваль,** фін. секр.; **В. Максимович,** рек. секр.; **Р. Мельник,** секр. в англійській мові.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

28. травня 1914.

ІЗ УХВАЛ КОНВЕНЦІЇ „СОЄДИНЕІНЯ".

Конвенція угро-руського „Соединенія" в Скрентоні протягнулася поза неділю. Редактора органу „Американско-Русского Вестника" Жатковича не допустили на конвенцію. Ухвалили заложити сиротинець „Соединія" і виасигнували на цю ціль $50,000. Знесено в статі параграф, в якому було сказано, що „до „Соединенія" не можуть належати ні українці ні анархісти..." Предсідником вибрано поновно п. Рушина, а редактором „Вестника" вибрано п. Ганчина.

НАРОДНИЙ ДІМ У МЕКІЗРАКС, ПА.

У 3. числі „Народного Слова", що виходить два рази в місяць в Мекізракс, Пенсилвенія, находиться доволі обемиста стаття п. н. „Святочне вітворення Українського Народного Дому в Мекізракс". З неї довідуємося, що народне свято відбулося 26. квітня 1914. р. Був похід вулицями міста, учасників 1,200. Благословлення довершили оба місцеві священики, галицький о. Кульчицький і угро-руський о. Шуба, а о. Гурянський із Ембридж виголосив промову. По посвяченню була гостина, а ввечер вистава драми „В неволі темноти". Режісером був місцевий дяковчитель п. Дроздяк. Подяку виголосив один з оснувателів дому, п. Д. Порада, а на самім кінци виголосив промову власник Руського Офісу в Питсбургу і редактор „Народного Слова п. Гнат Кисіль. Дім коштував коло $20,000, а саля містить коло 2,000 людей.

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО У ВИННІПЕГУ.

У суботу 16. травня відбулося в місті Винніпегу, в провінції Манітобі, величаве свято в честь Тараса Шевченка з нагоди його 100-літних народин. Наперед відбувся маніфестаційний похід улицями міста при співучасти яких 2,000 людей, а вечером відбувся концерт, який випав знаменито під кожним оглядом.

БУКОВИНСЬКІ УКРАЇНЦІ МИРЯТЬСЯ.

Український посол на Буковині, Микола Василько, запросив галицьких українських послів: Юліяна Романчука, д-ра Евгена Олесницького, і д-ра Теофіля Окуневського, щоби приїхали погодити сторонників його і сторонників посла Смаль-Стоцького, котрі вже більше як рік ведуть між собою боротьбу і наносять шкоду народній справі. Галицькі посли переслухували обі сторони три дні, почім прийшло до виявів замирення. Обі сторони згодилися залишити боротьбу і підготовити плян співпраці.

(Продовження зо сторони 2)

лими днями тільки те й виробляв, аж поки нам те вибивання не остогидло а навколо нашої хати не залишилося ані одної живої душі.

Тоді він, як видно з власної волі вирішив покінчити з цим і почав собі безжурно вибивати трицять і сорок один разів. Найулюбленішим його числом було 32, але інколи він вибивав і всі сорок девять ударів (більше сорока девяти він ніколи не вибивав), чому не знаю, але факт, що не вибивав.

Одного разу він вибивав за одну годину три чи чотири рази, іншим разом так за ціле полудне його не почуєш.

Такі годинники називаються вередливими та дивачними.

Час до часу мені впадала до голови думка віддати його до направи й зробити з нього правдивий поважний годинник, який знає свій час, але якось я до нього звик і полюбив у ньому оце глумливе, призирливе відношення до часу.

Пошани до часу він не мав найменшої і начебто навмисне плутав. Наприклад пів до третьої він вибивав 34, а за двацять хвилин лише один раз.

Може й справді він почав нехтувати своїм паном і хотів це йому дати відчути. Кажуть, що пан ніколи не стане героєм для свого слуги. Можливо, що й суворий час з його закамянілим обличчям здається мутньому зорові його старого слуги безсилим, недовговічним і смертним — лише трохи більш довговічним, ніж інші і — тільки. Можливо, що цей годинник, витикуючи стільки років зчерги, пересвідчився про нікчемність цього часу, який в уяві здається нашому людському зорові таким великим і могутнім.

Можливо, що злобно вишкірюючи зуби і вибиваючи по трицять і сорок ударів, вони до нього кажуть: „Агов! Я тебе, добродію час, знаю! Хоч ти й здаєшся богоподібним і грізним, але поправді то що ти як не омана-мрія, така як і ми всі? Навіть, ще менший, бо ось ти минув і тебе нема. Не бійтесяж його, безсмертні люди. Час і лише тінь світа на тлі Вічности".

Переклав **Ф. Гай-Гаевський.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КОРТІС БЕЙ, МД.

Жертвам війни.

Дня 30. квітня, підчас „Священого" присутні гості зложили датки на поміч жертвам війни, які вислано до Українського Конґресового Комітету. Жертвували по $2: Т. Каскі, І. Папіж і Д. Любинець; по $1: о. В. Маньоський, Юлія Маньоська, Т. Дмитрів, Анна Роґовська, п-ні Мері Ковслін, І. Боднар, Т. Кащак, Марія Кащак, Анна Смоляк, Анна Боднар, Марія Баворовська, Марія Чикита-Шандровська, Стефанія Чикита Стефан Кондрат, Анна Левко, п-ні Вірджінія Кондрат Шреіл, М. Боднар, п-ні Елізабет Ґолембйовскі, А. Разовський, Ст. Топольніцький, Аделя Петрик, Марія Корчинська, М. Бернадин, п-ні Джой Торлек, В. Кондрат, п-ні Анна Кальос, А. Хімяк, М. Хімяк, Ю. Левко, п-ні Кінґ, Йосифа Бернадин, М. Крисоватий, Михалина Бернадин, Йосифа Волш, Емілія Вінніцька, Ю. Будгазий, Емілія Чикита, В. Печериця, Антоніна Чайковська; Местон. По 50 ц. і менше $4.50. — Разом $49.50.

Віктор Доманицький.

ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ НАУКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ В КІНЦІ XVIII. ТА ПОЧАТКУ XIX. СТОЛІТЬ

8)

VI. Московський Агрономічний осередок вихованців Киево-Могилянської Академії.

Учні Киево-Могилянської Академії почали переїзджати на працю в Москву з 1649 р. В XVII. ст. число учнів Академії, які працювали в Москві сягнуло вельми значного числа. Студенти (спудеї) Академії при вступі до студентських товариств (конгрегацій) в Академії давали присягу, що будуть помагати своїй alma mater, кудиб доля їх не закинула. І вони дійсно помагали їй — матеріяльно, морально, звязками та впливами і т. п.

Так, наприклад, р. 1770 бувші учні Академії, що служили в Москві на чолі з тутешнім архієпископом Амвросієм Зертіс-Каменським наняли в Москві за зібрані ними між собою гроші і доставили в Київ природнього француза Марґаст де Зееміллера, щоб той викладав в Київській Академії по програмі Московського Університету (заснований 1755) французьку мову, а загальну історію та географію — „следуя лучшим новейшим авторам" (проф. Тітов). Інші—надсилали Академії великі грошеві дарунки, відписували по своїй смерти на Академію свої маєтки і т. п. Була також певного роду солідарність і поміж самими вихованцями Академії. З того бачимо, що московський осередок Киево-Могилянських учнів був безумовно найстаршим і найсильнішим. Також і аґрономічний осередок в Москві з числа цих учнів був безумовно найсильніший. Центральними фіґурами тут були спочатку проф. Десницький, а потім проф. Прокопович-Антонський.

Проф. Десницький С. Є. не був властиво фахівцем по агрономії. Невідомо також певно чи закінчив він Киево-Могилянську Академію. Відомо лише, що по закінченню Московського Університету р. 1761 був посланий до Ґлазґо в Анґлії, де служив юриспруденцію, математику, химію, історію і т. п. р. 1768 став професором Московського Університету по катедрі римського прата та російського законопроизводства. Перший почав виклади московською мовою. (Інші професори викладали в мові латинській). Дуже цінив Юма та Адама Смита, підсміювався з німецьких вчених, зокрема з Пуффендорфа. Переклав з анґлійської мови книжку Бовдена „Наставник земледельческій или краткое англійского хлебопашенства показание". Залишив професорування р. 1787, помер 1789.

Другий представник цього осередку Іван Комов також був посланий до Анґлії на студії сільського господарства і написав дві книжки. Хоч носив він титул професора, але, здається, ніде не викладав. Помер р. 1790. Заслугою його було те, що написав перший підручник хліборобства в нашому розумінню цього слова і пропаґував конюшинні сівозміни, застосовуючи їх до умов Сходу Европи.

Антон Антонович Антонський Прокопович, син українського священика, вчився спочатку в Киево-Могилянській Академії, потім р. 1782 перейшов на Московський Університет, де слухав виклади на медичному та фільозовському відділах і р. 1784 був випущений зі степенню бакалавра педагогічного інституту при Московському Університеті. Від року 1818 до р. 1826 **був ректором Московського Університету.** Крім цих трьох агрономів, вихованців Киево-Могилянської Академії*) в ціж часи працювали й інші аґрономи, що мали іншу освіту: Болотов, Е. Бланкеннагель, Андрій Розінатовський, Полторацький, анґлієць Роджерс і інші. Московський осередок виховав для Сходу Европи чимало визначних діячів сільсько-господарської науки. Серед них треба згадати перш за все проф. М. Максимовича (1804-1873) — потім від р. 1834, першого ректора Київського Університету, проф. аґрономії Московського Університету М. Г. Павлова (1793-1840), а, здається, й кандидата фізично-математичних наук Д. Шелехова та С. А. Маслова.

Проф. М. Г. Павлов закінчив спочатку Вороніжську Духовну Семинарію (на якій, напевно, викладали учні Киево-Могилянської Академії, а потім року 1813 вступив в Московський Університет і закінчив тут два факультети — медичний та математичний — обидва з золотими медалями і року 1818 був післаний за кордон для студіювання сільського господарства. За кордоном М. Г. Павлов особливо близько зійшовся з А. Теєром і найбільше попрацював під керовництвом цього світової слави вченого. Повернувшись до Москви р. 1820 він приймає катедру Антонського Прокоповича і з незвичайною енерґією та ентузіязмом пропаґує нові для Сходу Европи погляди А. Теєра. Далі стає одним з керовників Московського Товариства сільського господарства, директором його с.-г. школи (заснована 1822 р.) та її Учбового хутора (Бутирського). Редаґує журнали „Атеней" та „Русскій Земледелец". Робота Павлова набула величезного розмаху. Його публичні лекції в університеті притягали не лише академічну молодь, але й господарів практиків і навіть представників „вищих верств". При його катедрі було залишено 14 студентів для підготовлення до професорської діяльности. Написав дуже цікаву книжку „Курс сельського хозяйства. Москва 1837, де проводить такий росподіл сільсько-господарських знань, який існує і на сучасних с.-г. школах. Таким чином Павлів відіграв дуже велику ролю в історії сільсько-господарської науки Сходу Европи. Оскілько він був учнем вихованців Киево-Могилянської Академії — певну частину його праці мусимо віднести на рахунок Академії.

З московським осередком піддержували звязки й інші осередки. Зокрема Петро Прокопович часто умiщував свої статті в журналі „Русскій Земледелец", що був під редакцією проф. М. Павлова. Можна думати, що й на Харківський осередок через В. Каразіна та на Київський через М. Максимовича Московський осередок мав теж певні впливи.

(Дальше буде).

*) Взагаліж Киево-Могилянська Академія дала для Московського Університету таких його професорів: 1) Аршиневський В. К. проф. математики (1758—1808). 2) Андрієвський І. С. професор медицини (1759—1809). 3) Сохацький П. А. проф. естетики та старої словесности (1765—1809). 4) Барсук-Моісеєв (Мойза) Ф. І. професор фізіольогії та дієтетики (помер 1811). 5) Панкевич М. І. проф. математики (1757—1812). 6) Данилевський А. І. проф. медицини-хирург (1770—1815). 7) Тимковський Роман Федорович проф. древньої словесности (1785—1820). 8) Антонський-Прокопович А. А. проф. мінеральоґії та аґрономії (помер 1848) і, здається, 9) Десницький С. Е. (помер 1789).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ГАВРИЇЛ СЛОБОДЯН

довголітній діяльний член 45. Відділу У. Н. Союзу в Філядельфії та многих українських організацій, брат Романа Слободяна, головного касієра У. Н. Союзу, та Степана, головного радного У. Н. С., помер по короткій недузі в суботу, 3. червня 1944. Походив з села Настанова, повіт Тернопіль. Західна Україна. Родився 7. квітня 1885 р. Оставив вдову і сина. Похорон відбудеться у вівторок, дня 6. червня 1944, з укр. кат. Катедри, Норт Френклин вулиця, година 9. рано.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need botth.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН — ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ПОТРІБНО ВОЄННИХ РОБІТНИКІВ

Мужчин і Жінок

ДО ВИРОБУ СТАЛЕВИХ ПЛИТ

СТАЛЕ, АБО ЧАСОВЕ ЗАНЯТТЯ. — ВПРАВНИХ І НЕ ВПРАВНИХ.

ДОБРА ПЛАТНЯ

СТАЛА РОБОТА. — БАГАТО ОВЕРТАЙМ

Знамениті робітничі умовини.
Потрібно посвідки звільнення.

Зголошуйтесь або до:

L. O. KOVEN & BRO., Inc.
Paterson Plank Rd. & Franklin St.
JERSEY CITY, N. J.

або до:

DOVER BOILER & PLATE FABRICATORS
DOVER, NEW JERSEY

МУЖЧИН
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Дістануть харч і уніформи
Цілий час або частину

ПОМИВАЧІ
ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ
ПОРТЕРИ на день і ніч

Мусять говорити по англійськи
Бонуси — платні вакації
Постійна позиція

Робітники в критичних заняттях мають принести звільнення

SCHRAFFT'S
ГОЛОСІТЬСЯ ЦІЛИЙ ДЕНЬ
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

АБО ГОЛОСІТЬСЯ 5—8 ГОД. ВЕЧІР
1381 BROADWAY (Nr 38 St.) N. Y.

ДОМОВИХ, готелевих, шпиталевих, фабричних і клеркових робітників. **Ericson Agency,** 287 Flatbush Ave., Brooklyn, N. Y.

ДІШВОШЕРІВ; добра платня добрі години; машина мити начиння. Уніформи і харч даємо.
Гол. Mr. James, Erie Gateway Restaurant,
Erie Railroad Terminal,
Foot of Pavonia Ave.,
Jersey City

GRINDERS—ДОСВІДЧЕНИХ
80 ц. на год. на поч., 55 год. тижнево
Нагода на повоєнний час
ALBRA METAL FOUNDRY CO.
8-05 43rd Ave. L. I. City

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ
Голоситись
SENGER COAL & ICE CO.
4512 NEW YORK AVE.
UNION CITY, N. J.

ШОФЕРІВ
і
ПОМІЧНИКІВ
Голоситись
1600 PARK AVE.
HOBOKEN, N. J.

РОБІТ. ПУБЛ. ВЖИТОЧНОСТИ
48 ГОДИН ТИЖНЕВО
Голоситись
BORDEN'S FARM PRODUCTS OF NEW JERSEY, Inc.
641 MONTGOMERY ST.
JERSEY CITY
Вимагаємо посвідки звільнення.

Суперінтендента
здібного, тверезого. 25 родин, (4) світлі бейсмент кімнати. $50.00. 1496 Longfellow Ave., Bronx, Sed 3-7701.

Домашного робітника
Добра плата
Бачте Miss Hurst
Hotel Gramercy Park
Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

Малярів і Полішерів
автомобілів
Park Ave. Auto Body Co.
4269 Park Ave. 178-179th St., Bronx

ПОРТЕРІВ
$33.73 тижнево
Години 6. ввечір до 2. рано. Неділі вільні. Голосіться в 6. вечір до: Room 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City.

ПОТРІБНО МУЖЧИН
Голоситись
Thos. J. Stewart Co.
Erie and 5th St., Jersey City

Мужчин до посилок, пакування
в департаментах фабрики фарб
40 год. тижнево і овертайм
Треба мати посвідку звільнення
Голосіться **Mr. Roberts**
Baker Paint and Varnish Co.
218-232 Suydam Ave, Jersey City

Хлопців — Мужчин
Досвід не потрібний
Загальна фабрична робота
$22. 40 год. тижн. Досить овертайм
Ar. Winarick Inc., 805 E. 140th St.

Досвідчених Lace Cutters
і Thread Trowers
Добра платня
J. & S. Embroidery
101 Cannon St., N. Y. C.

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ
Сторрум
Вейтрів для "dummy service"
Чистити ножі; кухонного портера
Голоситись Steward
Timekeepers Entrance
14th St. and Vanderbilt Ave., N. Y.
HOTEL BILTMORE

ЗРУЧНОГО МУЖЧИНИ
ДОБРА ПЛАТНЯ З ХАРЧАМИ
6 ДНІВ. ОВЕРТАЙМ ЯК
бажає. WMC правила.
HOTEL PLAZA
JOURNAL SQ., JERSEY CITY

МАШИНІСТІВ
направляти елевейтори
ДОБРА ПЛАТНЯ
Мусять мати досвід
з ріжними зульсами.
Стала робота
WATSON ELEVATORY CO.
407 W. 36th St., N. Y. C.

HELPERS
MILLWRIGHTS
ПОТРІБНО НЕГАЙНО
Зголоситися на інтервю
A. SCHRADER'S SON
495 CLERMONT AVE., BKLYN.

ДІШВОШЕРІВ — час. заняття. 11 A.M. — 4 P.M.; неділі вільні. **Red Wood Sandwich Shop.,** 13 East 45., N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН
Досвід непотрібний
ЯК
ПОРТЕРІВ
і
РОБІТНИКІВ
ДОБРА ПЛАТНЯ
ПОСТІЙНА РОБОТА
Робітники з важної воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.
FEDERAL
TELEPHONE & RADIO CORP.
591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

МУЖЧИН—4
„LUGGERS"
до роботи у фабриці пакувань мясива
СТАЛА ПРАЦЯ; ДОБРА ПЛАТНЯ
WMC правила
ARMOUR & COMPANY
197 High St., Newark, N. J.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

МУЖЧИН—ЖІНОК
ЦІЛОДЕННА АБО
ЧАСОВА РОБОТА
4 ДО 7 ГОДИН ДЕННО
ДОБРА ПЛАТНЯ
СТАЛА ПРАЦЯ
ДО ЗВИЧАЙНОГО ЧИЩЕННЯ В ОФІСОВИХ БУДИНКАХ І ГОТЕЛЯХ В МЕНГЕТЕН І БРУКЛИН.
ВЕЧОРАМИ АБО НОЧАМИ
Голосіться денно до
NATIONAL CLEANING CO.
9 W. 29th St., near 5th Ave.
New York City

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНКИ
ЧАСТИНА ЧАСУ
РОБІТНИЦІ В ПЕНТРІ
РОБІТНИЦІ В КУХНІ
11 рано до 3 попол.
5 попол. до 9 ввечер
5 днів
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

КУХАРОК
Жінок заінтересованих в куховарстві з домашнім або рестовраційним досвідом
Добра платня—скора підвишка
Гарний вишкіл в добрій роботі
Треба знати читати
і писати по англійськи
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ДІВЧАТА Й ЖІНКИ
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Цілий час або частину
ПЕКАРІ
РОБІТНИКИ В ПЕНТРІ
В РОБОТІ ПРИ САЛАТАХ
ПРИ СЕНДВИЧАХ
ПРИ ПАРОВІМ СТОЛІ
ПОМИВАЧКИ
КУХАРКИ
ДЛЯ ПРИЛАДЖЕННЯ ДЕСЕРУ
ДЛЯ РОБОТИ В ПРАЛЬНІ
Мусять говорити по англійськи
Дістануть харч і уніформи
Бонус — Платні вакації
Постійна робота
Нагода для авансу
Робітниці в критичних заняттях мають принести звільнення
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.
Або голоситись 5—8 вечером
1381 Broadway (Nr 38th St), N. Y.

ЖЕНЩИН
ЧИСТИТИ ОФІСИ
Добра платня; неділі вільні; гол. від 6. веч. до 1. рано. Зголошуйтесь Кімната 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City. at 6 P. M.

ЧЕМБЕРМЕЙДС
БЕТМЕЙДС — КЛІНЕРС
Добра платня
Бачте Miss Hurst
HOTEL GRAMERCY PARK
Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

ДІВЧАТ
ПОСТІЙНА РОБОТА
GILTEDZE,
15 W. 24th ST., N. Y. C.

Дівчат — Жінок
Досвід не потрібний
Загальна фабрична робота
$19. 40 год. тижн. Досить овертайм
Ar. Winarick Inc., 805 E. 140th St.

ОПЕРЕЙТОРОК
на "Singer Needle"
при частях суконок
Стала праця — добра платня
HARRY SIMON
2076 — 3rd Ave. (Upstairs), N. Y.

ДІВЧАТ (BUS GIRLS)
Огрядних; денні години
Неділі вільні
ПЛАТНЯ І ЇЖА
SAVARIN RESTAURANTS
254 W. 31 St., N. Y. Room 205

ДІВЧАТ (FLOOR GIRLS)
Досвід не потр. Важна воєнна робота
$23.70 на початок. 45 год. тижн.
AMCO
35 E. 21st St., N. Y. C.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Вишивачок монограмів і прикрас
Досвідчених, сталі години; вакації
Телефонуйте цілий тиждень
Chelsea 3-6410

Оперейторок — і до науки.
$22 тижнево — аванс
Платні вакації — **Mode Sportswear**
14 Worster St., Canal 6-1236

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 11. червня, в годині 12:30 сполудня, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів конечно прийти. — За уряд: Г. Бабяк, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 1. попол., в У. А. Осередку, 2965 Карпентер ул. Маємо важні справи. Рівнож дістанете дивіденду від У. Н. Союзу. Ваша приявність конечна. — П. Андрушків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 10-го червня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вулиця. На цих зборах обовязково повинні бути приявними всі члени відділу, бо на ни хбудуть полагоджувані всі біжучі справи, включно з плаченням місячних членських вкладок. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 8. ввечір, пд ч.і 30 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

КЕМБЕЛ, О. — Піврічні збори Тов. Сокіл, від. 218, відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. попол., в У. Н. Домі, 165 Гордон. Кожний член обовязково повинен явитися на цих зборах та вислухати піврічного звіту урядників і контр. комісії. Члени, котрі маєте в своїй родині особи, що ще не належать до У. Н. Союзу, приведіть на збори та дайте їх вписати в ряди У. Н. Союзу. За час пів року ми ледви приєднали половину з призначених нам членів. Тож стараймося виповнити свою квоту. Буде роздана дивіденда і будуть до полагодження важні справи. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. „Мир", від. 324, відбудуться в суботу, 10. червня, в домі Укр. Громади при 23-тій і Бравн, в 8. год. ввечір. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, подає до відома всіх своїм членам, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. червня, в год. 8. ввечір, вгали де звичайно. Всі члени повинні обовязково прийти на ці збори, бо так вимагає статут. Буде звіт касовий за пів року і інші важні справи. Довгуючі члени будуть суспендовані, коли не заплатять свого довгу. Не явившийся на ці збори член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — І. Король, предс.; Д. Гуменюк, кас.; Я. Салій, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде збори 10. червня, в 8. годині ввечір, в українській галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Щипінька, кас.; Ф. Чесьнік, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 363, відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є кілька справ до вирішення. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — Г. Підскальний, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Любов, від. 298, повідомляє членів і членкинь, котрі не були на зборах 20. травня, що на тих зборах ухвалено, щоби через 3 місяці: червень липень і серпень, не відбувати зборів і не буде ться нікого повідомляти листовно ні оголошенням в Свободі. Наступні збори відбудуться в вересні. Кожного місяця вкладки передавати касієрови або секретареви, або в неділі по Сл. Божій коло церкви, 1745 Вашингтон Еве. — Уряд.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо, що місячні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 11. червня, в год. 2. пополудні, в українській гали на 2. улиці, 213 Скулмекер Еве. Просимо всі членів прийти і заплатити своє місячне. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 10. червня, в год. 7. ввечірш в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів бути на цих зборах, бо маємо багато справ до полагодження, як також буде звіт контролі за минулих 6 місяців. — За уряд: І. Сорока, ст., предс.; І. Сорока, мол., кас.; А. Хромяк, секр.

ПОДЯКА

New Castle, Pa., May 30, 1944

Згадка про бл. п.

ІВАНА ДАЦЬКА,

що помер у 49. році життя 7. мая 1944 р. Похорон відбувся 10. мая з Укр. Правосл. Церкви св. Тройці, Rose Ave. Панахиди правив о. С. Мусійчук, а всереду рано о. Мусійчук при асисті о. Івана Загоруйка з Ambridge, Pa., відслужили Сл. Божу і відпровадили тіло на цвинтар св. О. Николая.

Марія Дацько, жена, діти Іван і Михайло, донька Евгенія складають щиру подяку всім за останну присугу помершому. Дякуємо щиро Сестрам покійного, Шваграм і їх Дітям, членам 74 від. У. Н. Союзу, котрі ввесь час його слабости навідували часто і в похороні всі взяли участь. Дякуємо щиро всім, що були з інших місцевостей: Pittsburgh, Pa., Sharon, Pa., Detroit, Mich., Ambridge, Pa., Yongstown та з інших місцевостей.

Іван Дацько був членом У. Н. Союзу від. 74. Був предсідником аж до кінця 1943 р. Він був добрим працівником для Союзу, громади і парохії. Все був урядником, або предсідником, або касієром. Минулого літа, коли він почувався хорим, здавав свої обовязки на заступника Хоч почував, що йому вже не довго судиться жити, взявся ще довг церковний сплатити і 10. жовтня, на поклик Дацька скликано парохіяльні збори, на яких Дацько вказав, що треба якось моргедж заплатити, бо як хлопці повернуть з війни, щоб мали спокій, щоб не гризлися моргеджом. Його слова поперто кількома членами і одноголосно ухвалено, що кожний член парохії має зложити $100 на церковний моргедж. Івана Дацька вибрано предсідником і касієром і дано йому 2 помічники. Він взявся до роботи і за 3 місяці були всі гроші на сплачення парохіяльного довгу.

Перед Різдвом його слабість положила і він вже не міг сам заплатити. Два тижні перед смертю віддав всі гроші і книжку предсідникови парохії і напоминав урядників, щоб якнайскорше заплатили, що вони і зробили.

Дацько був любителем музики. До хору належав До церкви зробив кивот. Купив чашу і Ікону Ісуса. Напрацювався багато. Дацько давав свою і своїх дітей машину безплатно для кожної потреби.

Іван Дацько мав 49 років. Родився в Галичині, село Пятниці, повіт Доброміль. Оставив жену Марію, сина Івана літ 26, котрий є в Ер Порт в New Castle, Ms., що вчить авіяції, сина Михайла при Ер Корпус дядька Сема в Італії, а донька Евгенія робить удома при мамі. Також полишив 2 сестри тут в Америці і одну в краю. (ог.)

В. Й. П.!

Секретар від. 74. У. Н. С.

ДАРОМ
ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК (SAMPLE)
КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ
з найліпшого гірського зілля, на недомагання жолудка, печінки і нирок. **Велика пачка коштує 50¢.**
● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ,** природне средство припоручають тим, що терплять на вперті кашель, біль горла і задуху. **Пачка коштує 50¢.**
● **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ.** Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на баксі. **Велика пачка 50¢.**
● **МІШАНІ КОРІННЯ,** на нестравність, брак апетиту, корчі. **Добре також на запах до горівки. Пачка 50¢.**
Маємо всякі лічничі зілля, листя, цвіт, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д.
Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЖОЛУДКОВІ
ЗАБУРЕННЯ
боляки, печінка, жовч, міхур і інші жолудково-кишкові болі мусять і повинні бути лікувані.
ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕГЗАМІНАЦІЯ
Х-ПРОМІННЯ $1.00
Поради обіймають: Минувшину, фізичну провірку, тиснення крови, діягнозу, провірку серця, легенів, і органів у животі
КРОВ Й ШКІРА
недуги міхура й нирок лікується наймодернішими й науковими методами. Наші знаряди і прилади є незвичайно докладні.
НЕРВОВИЙ СТАН
як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсонність і дрожання серця вимагають нашої поради.
РОЗДУТТЯ ЖИЛ І БОЛЯЧКИ
все те лікується скоро й без болів без утрати часу в праці або дома. Нема вирізування ні операцій.
ПРОПУКЛИНА
й болі хребтового кінця
без різання, без випалювання, без болю. **Болячки відходової кишки, заблькування крови, щілини, прурітус** (сверблячa пропуклина) і інші недуги хребта лікується нашою лагідною всесторонною методою.
Хронічні недуги науково лікується за низькою заплатою.
Hill Medical Office
26 HILL ST., NEWARK 2, N. J.
One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs.; 9 A.M. to 5 P.M. Sun., Hol.: 10 A.M. to 1 P.M.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.
ШКІРНІ, НЕРВОВІ Й ШЛУНКОВІ НЕДУГИ, Гемороїди й інші відходові забурення, Ниркові й Міхурові забурення, Біль у книжах, Шлункові й внутренности забурення, хронічні боляки, пухлину залез, нервове ослаблення, ревматизм і звапніння жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ і ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі, застрики, коли вказане. Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2
DR. ZINS (28-літнє заведеня)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попл.

ПРИЯТЕЛІ
Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.
Це діється тому, що ми обслугуємо людей уже довгі роки і завсіди стараємося, щоби зєднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 — Phone: BAyonne 3-0540

ДОМИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ ДІМ,
5 кімнат, купальня, форнес до огрівання, три курники, стайня на 3 коні, гарадж на 2 автомобілі. Сомер кічен, малий сад і 5 акрів чистої землі. Власник продає з причини слабости. 95,-
T. MELNYK
R. D. 1, Carmel Rd., Millville, N. J.

САМІТНИЙ чоловік пошукує помешкання при малій українській родині в Ню Йорку. Волить надолині міста. Пишіть: 108-9
САМ. GROCERY
335 E. th St., New York 3, N. Y.

Професор Ю. КИРИЧЕНКО
уділяє лекції музики, а саме: співу, гри на фортепіяні, теорії, композиції дириґентури.
Інтересованих прохаю звертатись особисто або листовно: 97,-
Prof. GEORGE KIRICHENKO
60 St. Mark's Pl., New York 3, N. Y.
(між 1 і 2 Ave.)

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ сестри з дому: **Михайлина КАРПІШКА,** родом з Хирова. Хтоб знав її адресу, або вона сама, хай напише до брата:
OLEXANDER KARPISKA
1618 De Bullion St., Montreal, Que., Canada

Д-Р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідоцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: денно від 10 до 7:30.
В неділі від 11 до 1:30.
ЖІНКА-ДОКТОР ДО ОБСЛУГИ.
Х. & Флюроскоп.—Екзамінація $2.00

$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по так низькій як **$150**
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
— на —
ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 982. Хитрий плян.

982 — Rex Maxon

D'ARNOT, BELIEVING TARZAN DEAD, FOUGHT LIKE A MADMAN UNTIL....

...ONE OF THE NAZIS DRAGGED THE INERT TARZAN TOWARD THE DOOR.

THE NAZIS USED TARZAN AS A SHIELD. "HOLD FIRE!" CRIED D'ARNOT.

"HOLD THEM OFF!" HISSED THE NAZI. "I HAVE A PLAN! I'LL LOCK HIM IN THE OFFICE!"

Д'Арнот, певний, що Тарзан погиб, бився як божевільний, поки...

...один з націстів не притягнув непритомного Тарзана до дверей.

Націсти вжили Тарзана за заслону. „Перестань стріляти!" крикнув Д'Арнот.

„Здержати їх!" крикнув нацист. „Я маю плян. Я замкну його в канцелярії".